

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 420/2021-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Bartoš, s. r. o., Martina Granca 3618/44, Bratislava, IČO 52 262 821, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Peter Bartoš, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 4 CoR 1/2020 z 25. marca 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 28. júna 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia, navrhuje napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie a priznať mu trovy konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ vystupoval v pozícii žalobcu v nesporebitel'skom rozhodcovskom konaní vedenom pod sp. zn. RD/263/2017 o náhradu škody podľa § 194 ods. 9 Obchodného zákonníka proti žalovanému 1 ([REDAKOVANÉ] ako predseda predstavenstva spoločnosti [REDAKOVANÉ]) a žalovanému 2 ([REDAKOVANÉ] ako člen predstavenstva spoločnosti [REDAKOVANÉ]) ako štatutárom obchodnej spoločnosti, voči ktorej sťažovateľ vlastní nezaplatenú pohľadávku nevyožiteľnú z majetku dlžníka, ktorý nevykonáva žiadnu ekonomickú činnosť. Rozhodcovský súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. RD/263/2017 z 3. januára 2018, ktorý bol následne predmetom žalôb o jeho zrušenie pred Okresným súdom Bratislava V (ďalej len „okresný súd“).

3. Konanie o žalobe žalovaného 1 (v postavení žalobcu) proti sťažovateľovi je vedené na okresnom súde pod sp. zn. 58 Cr 7/2018. Okresný súd v tomto konaní rozsudkom č. k. 58 Cr 7/2018 z 26. marca 2019 zrušil rozhodcovský rozsudok sp. zn. RD/263/2017, čo bolo potvrdené rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 CoR 1/2020 z 25. marca 2021.

4. Konanie o žalobe žalovaného 2 (v postavení žalobcu) bolo vedené na okresnom súde pod sp. zn. 58 Cr 15/2017 a bolo uznesením okresného súdu z 13. novembra 2018 zastavené z dôvodu späťvzatia žaloby.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Podľa názoru sťažovateľa okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 58 Cr 7/2018, ako aj krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 4 CoR 1/2020 odignorovali všetky zásadné a elementárne princípy konania o zrušenie rozhodcovského rozsudku:

- ani v jednom konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku vedenom na okresnom súde nevystupovali všetci účastníci rozhodcovského konania,
- ani v jednom konaní účastníci nenapadli, resp. nedokončili súdne konanie o námietke právomoci proti uzneseniu rozhodcovského súdu o právomoci z 20. novembra 2017 napriek tomu, že pozitívne uznesenie o právomoci má účinky *res iudicata*,
- obaja žalovaní v rozhodcovskom konaní podali vyjadrenia, pričom jediná ich námietka spočívala v tvrdení o neexistencii rozhodcovskej zmluvy, resp. nedostatku právomoci rozhodcovského súdu a rovnaká námietka bola aj dôvodom podania žalôb o zrušenie rozhodcovského rozsudku napriek tomu, že ak rozhodcovský súd svoju právomoc potvrdil a žalovaný nepodal proti uvedenému rozhodnutiu návrh na súde, nemôže sa neexistencie rozhodcovskej zmluvy dovolávať po vydaní rozhodcovského rozsudku,
- všeobecné súdy povolili rozšírenie žaloby o veci, ktoré žalovaný 1 nenamietal v základnom rozhodcovskom konaní,
- žalovaný 1 bol v súdnom konaní úspešný a rozhodcovský rozsudok bol proti nemu zrušený, hoci v základnom rozhodcovskom konaní boli žalovaní zaviazaní spoločne a nerozdielne, a preto nebolo možné zrušiť taký rozsudok len proti jednému z nich.

6. Na základe uvedeného sťažovateľ zastáva názor, že žaloba [REDAKOVANÉ] (žalovaného 1) mala byť zamietnutá pre závažné procesné vady. Existovala tu prekážka litispendencie (na okresnom súde súčasne prebiehali dve konania v tej istej veci), súd vykonal dokazovanie neakceptovateľným spôsobom, súd vyprodukoval nový (nezákonný) dôvod spočívajúci v tom, že proti spoločnosti [REDAKOVANÉ], prebieha reštrukturalizačné konanie, a preto bolo rozhodcovské konanie vedené pod sp. zn. RD/236/2017 v rozpore s verejným poriadkom. Uvedený nezákonný postup súdu prvej inštancie odobril krajský súd.

7. Sťažovateľ nepodal proti rozsudku krajského súdu dovolanie, argumentujúc, že to nie je reálne možné, poukazujúc na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), a preto podal priamo ústavnú sťažnosť ústavnému súdu.

8. Sťažovateľ tiež poukázal na iné rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu v obdobnej veci, v ktorých súdy dospeli k odlišným právnym záverom.

9. Sťažovateľ uviedol, že v dotknutom rozhodcovskom konaní neexistovala procesná vada týkajúca sa § 54c ods. 4 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení novely účinnej od 1. januára 2017 (ďalej len „zákon č. 244/2002 Z. z.“), pretože rozhodcovské konanie prebiehalo pred *ad hoc* určeným rozhodcom uvedeným priamo v rozhodcovskej doložke, neexistovala žiadna dohoda o žiadnom stálom rozhodcovskom súde. Okrem toho vznikla medzi účastníkmi aj tacitná rozhodcovská zmluva, a to nepodaním námietky/žaloby na príslušnom súde proti pozitívnemu rozhodcovskému uzneseniu o jeho právomoci.

10. Sťažovateľ zhrnul, že k porušeniu ním označených práv došlo z dôvodu arbitrárnosti a svojvoľnosti napadnutého rozhodnutia, pretože krajský súd nesprávne vyhodnotil skutkový stav, došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci, porušeniu zákona č. 244/2002 Z. z. a Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), nevysporiadaniu sa s existenciou rozhodcovskej zmluvy, so vznikom tacitnej rozhodcovskej zmluvy a nesprávnemu posúdeniu následku nepodania námietky proti rozhodcovskému uzneseniu o založení jeho právomoci.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) potvrdzujúcim rozsudkom krajského súdu, ktorým bolo právoplatne rozhodnuté o zrušení rozhodcovského rozsudku.

12. Ústavou vymedzená právomoc ústavnému súdu neumožňuje, aby nahrádzal rozhodovaciu činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona. Ústavný súd môže uplatniť svoju právomoc až vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd. Naopak, z čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne vyplýva, že sťažovateľ pred tým, ako požiada o ústavnú ochranu ústavný súd, musí vyčerpať všetky (iné) dostupné a účinné prostriedky ochrany svojich práv. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol (môže) domôcť ochrany svojich práv v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a v danom prípade Civilným sporovým poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

13. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti ústavný súd zistil, že sťažovateľ sa v súvislosti s namietaným porušením označených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu obrátil priamo na ústavný súd bez toho, aby proti nemu podal dovolanie.

14. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že nepodal dovolanie pre vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, keďže je to nereálne, poukazujúc na skutočnosť, že by dovolací súd dovolania odmietol ako neprípustné (R 24/2017, sp. zn. 5 X Obdo 447/2017, sp. zn. 3 Cdo 26/2017).

15. Vychádzajúc z vlastnej ustálenej judikatúry, ústavný súd sa nemôže stotožniť s argumentáciou sťažovateľa o neprípustnosti dovolania, pretože v okolnostiach posudzovanej veci ide o rozhodnutie, proti ktorému je dovolanie prípustné podľa § 420 písm. f) CSP a sťažovateľ v samotnej ústavnej sťažnosti namieta tzv. vadu zmätočnosti konania. Skutočnosť, že sťažovateľ má vedomosť, že dovolací súd inštitút dovolania poníma formalisticky a odmieta podané dovolania ako neprípustné, nie je podľa názoru ústavného súdu dôvodom hodným osobitného zreteľa, ktorý bránil sťažovateľovi vyčerpať právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd pred tým, než o ochranu požiada ústavný súd.

16. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

17. Podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmieta prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

18. Ústavný súd dodáva, že vo svojej aktuálnej judikatúre vyslovil právne závery, z ktorých vyplynula potreba prehodnotenia judikatúry najvyššieho súdu pri posudzovaní prípustnosti dovolania podaného z dôvodov podľa § 420 písm. f) CSP (nálezy sp. zn. I. ÚS 116/2020, sp. zn. II. ÚS 120/2020, uznesenia sp. zn. IV. ÚS 314/2020 a sp. zn. IV. ÚS 105/2021). Ústavný súd tiež konštatuje, že pokiaľ sťažovateľ namieta nesprávne právne posúdenie, uvedené predstavuje dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 431 ods. 1 a 2 CSP, samozrejme za splnenia predpokladov prípustnosti dovolania (napr. uznesenie najvyššieho súdu č. k. 1 Obdo 39/2018 z 25. septembra 2019).

19. Ústavný súd v tomto prípade považuje za potrebné zdôrazniť, že síce otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu, čo však zároveň nevyklučuje, že ústavne konformné posúdenie vlastnej právomoci najvyšším súdom je ústavným súdom následne preskúmateľné v konaní o ústavnej sťažnosti (m. m. II. ÚS 559/2018).

20. Keďže sťažovateľ právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho práv, nevyčerpal a nepreukázal, že sa tak stalo z dôvodov hodných osobitného zreteľa, ústavný súd sa meritórne nezaoberal podanou ústavnou sťažnosťou, ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru, ale túto pri predbežnom prerokovaní podľa zásady *ratio temporis* odmietol ako neprípustnú (predčasne podanú) podľa § 132 ods. 2 v spojení s § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

21. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľa

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. septembra 2021

Libor Duľa
predseda senátu